

Elintarvikeketjun arvonlisä jaettava oikeudenmukaisemmin

Suomelle on tärkeää, että Euroopan unionin yhteisen maatalouspolitiikan suorat tuet, LFA-korvaus ja ympäristötuki muodostavat maataloustukien perustan. Kansalliset tuet täydentävät tätä perustaa. Suomen luonnonolosuhteet ovat epäedulliset, joten tuotannosta irrotetun tuen lisäksi tarvitaan tuotannon ylläpitämiseksi myös tuotantoon sidottua tukea.

EU:n yhteinen maatalouspolitiikka, eli CAP, uudistuu seuraavien 2-3 vuoden aikana, joten elämme tärkeitä aikoja. Valmistelu- ja vaikuttamistyö on käynnissä Euroopan unionin saleissa ja Suomi on siellä aktiivisesti mukana. Pelkkä tukipolitiikka ei yksin riitä, vaan koko elintarvikeketjussa syntyvän arvonlisän on jakauduttava nykyistä oikeudenmukaisemmin ketjun toimijoiden kesken, tarvitaan siis lisää tuloa markkinoilta..

Yhteistyötä on tiivistettävä

Toimivamman elintarvikeketjun saavuttamiseksi EU:n komissio valmistelee juuri toimia, joilla saadaan läpinäkyvyyttä koko ketjuun ja lisää neuvotteluvoimaa ketjun heikoimmille toimijoille. Suomalaisten tuottajienkin on nyt tiivistettävä tuotantoaloittain yhteistyötään ja ryhdyttävä hakemaan markkinoilta parempaa tuottajahintaa laatuotteilleen. Teollisuus kilpailee koto-Suomessa nyt kovasti keskenään kuluttajien suosiosta ja se kilpailu maksatetaan tuottajahinnoilla. Asialle on tehtävä jotain. Yrityksissä olevat viljelijäpäättäjät ovat avainasemassa tässä asiassa, sillä he voivat puuttua asiaan. Nyt tuottajien on ryhdyttävä ponnekkaasti puolustamaan omia etujaan. Ministeri ei voi markkinoiden toimintaan puuttua, se vaikuttaminen kuuluu tuottajille itselleen.

Ilman kuluttajan luottamusta suomalainen tuotanto ei menesty

Suomalainen maatalouden elinehto on kuluttajien luottamus, eikä sitä luottamusta ole varaa menettää. Siksi eläinten hyvinvointiin on panostettava koko ketjussa, kuten tehdäänkin. Maa- ja metsätalousministeriö on uudistanut asetusta tuettavasta sikalarakentamisesta. Uusi asetusta lisää niiden eläinten hyvinvointia, mutta antaa myös lisää joustavuutta rakentamisen suunnitteluun ja kustannustehokkaaseen toteutukseen. Annan suuret kiitokset teurastamoteollisuudelle, joka on ottanut oman vastuunsa teuraseläinten hyvinvoinnin seurannasta valmistelemalla sopimustuottajilleen eettiset eläinten hyvinvoinnin kriteerit. Se on hieno asia, ja sille pitää hakea markkinoilta lisäarvoa, siis hintaa. Tähän pyrkii juuri EU:n komissio valmistellessaan keinoja saada elintarvikeketjussa syntyvä arvonlisä jaetuksi tasaisemmin. Komissio valmistelee parhaillaan sopimusmalleja tuottajien ja teollisuuden hintaneuvottelua varten.

Vaikka EU:n ja kansalliset maatalouden tuet ovat elintärkeitä tuottamisen olosuhde-erojen kompensoimiseksi, ne eivät yksin pelasta suomalaista maataloutta. Suomalaisen elintarviketuotannon tulevaisuuden ratkaisee ketjussa syntyvän arvonlisän oikeudenmukaisempi jako ja sitä kautta paremmat tuottajahinnat.

Millainen CAP vuoden 2013 jälkeen?

Euroopan unionin pohtii uutta maatalouspolitiikkaansa tarkkaan ja yrittää sovittaa sitä parhaalla mahdollisella tavalla niin tulevaisuuden haasteisiin kuin jäsenmaidensa tarpeisiin. Tämä ei tule olemaan helppo tehtävä, sillä näkemyksiä on monia. Poliittikauudistuksen valmistelu on alkanut EU:ssa ja uudesta CAP:sta käydään jo vilkasta keskustelua. Parlamentti ja neuvosto käsittelevät

komission ehdotusta yhteispäätösmenettelyssä ja uuden CAP:n toimeenpano alkaa vuoden 2014 alusta. Suomella on erittäin paljon puolustettavaa näissä pöydissä.

Jäsenmaat eri linjoilla

Kokoonnuimme viime syksynä 22 maan kesken pohtimaan maitokriisiä ja siitä selviytymistä. Näiden keskusteluiden pohjalta syntyi Ranskan johdolla ns. epävirallinen G22-ryhmä, johon siis Suomikin kuuluu. Tämän vastapainona on olemassa toinen blokki, nk. Tukholman klubi, joka ajaa huomattavan liberaalia tuista vapaata, puhtaasti markkinoiden ehdoilla, toimivaa maatalouspolitiikkaa. Kuten nimestä arvata saattaa, Tukholman klubiin kuuluu naapurimaamme Ruotsi ja lisäksi Tanska, Hollanti, Tšekki ja Iso-Britannia. Keskustelu EU:n budjetista ja CAP:n I ja II pilareista, eli siitä, kuinka paljon varoja käytetään toisaalta maatalouden suoriin tukiin ja markkinatoimiin ja toisaalta maaseudun kehittämistoimiin, on ollut kiivasta ja näillä kahdella ryhmällä on eri näkemykset painotuksista. Tukholman klubin mukaan CAP:in suorista tuista ja markkinatoimenpiteistä tulee asteittain luopua ja keskittyä maaseudun tukeen, kun taas toinen ryhmä näkee yhteisen vahvan CAP:n I ja II pilarin edelleen tärkeänä.

Suomi on valmistellut kantojaan CAP 2013 jälkeen -politiikkaansa tiiviissä yhteistyössä tuottajajärjestöjen ja tutkijoiden kanssa. Suomen yksi päälinjaus on kestävän perheviljelmäpohjaisen elintarviketuotannon ylläpitäminen myös EU:n epäsuotuisimmilla alueilla.

Haluan toivottaa kaikille Käytännön maamiehen lukijoille oikein hyviä kevättöitä!

Maa- ja metsätalousministeri Sirkka-Liisa Anttila